דגל מחנה אפרים — נח

אלה תולדות נח: י"ל ע"פ מ"ש בביאור הפסוק ונח מצא חן בעיני שנח מצא בחי' חסד בעין אשגחותא דקוב"ה וכו עיי"ש וידוע שבחי' חסד שהוא הטפה מתלבשת בג' אהיה שהוא החותם גושפנקא דמלכא שלא יגע בהם זר וזהו אלה תולדו' נח ר"ת תנא שהוא גימ' חותם עם הג' אותיות והבן:

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת הנה ידוע מזוה"ק אדם הראשון נתגלגל בנח ועדיין לא היה התיקון בשלימות עד דאיזדריקו שם חם ויפת בתלת אבהן ושם ניתקן בשלימות והנה אדה"ר פגם בברק"ד כמאמז"ל משוך בערלתו היה ואיתא תמים מלמד שנולד מהול והיינו לפי שהוא היה ראשון לתקן חטא אדה"ר שפגם בבריק"ד וזה מרמז הפסוק תמים היינו תמימותו של נח שבא לתקן חטא אדה"ר היה אח"כ בדורותיו היינו בתלת אבהן כנ"ל כי באברהם כתיב והיה תמים יצחק עולה תמימה ויעקב איש תם את האלקים התהלך נח זה היה כל הליכות נח לתקן את אלקים היינו אדה"ר שהיה יחיד בעו למו את האלקים ומ"מ לא תיקן אותו בשלימות עד ויולד נח ג' בנים ונזדרקו בתלת אבהן וכו' ומה שלא נשלמו ונתקנו בשם חם ויפת מפני שהיה ביניהם חם שהיה פוגם ג"כ באותו בחינה:

ופתח התיבה בצידה תשים: תחלה נבאר מה שאמרו בגמרא בכל מקום שפקרו המינין תשובתן בצידן וכו' ויש להבין זה ע"פ הקדמה זו דאי אפשר לחושך בלא אור ולרע בלא טוב כי האור יוצא וניכר מתוך החושך וכן הטוב יוצא מן הרע אך שהוא מכוסה ובהעלם שם וצריך לברר הטוב שיהיה הרע נדחה והטוב עולה למעלה ועפ"ז תבין מ"ש בספרים הקדושים של הרב הגאון מוה' יעקב יוסף הכהן בשם אא"ז נ"ע על משנה במסכת אבות ארבע מדות בהולכי לבה"מד וכו' עיי"ש וכן הוא בתפלה כשלפעמים בא לאדם מ"ז לכסות ממנו אור תורה ועבודה ח"ו אבל מן שהוא חכם עיניו בראשו ויבין כי יש אור גדול מכוסה ונעלם בתוך אותו החושך כי לית אתר פנוי מיניה וכאשר יבין זה ומאמין זה באמונה שלימה אז יתחזק בעבודתו ובאור החיים והטוב ובזה הוא מזכך ומברר הטוב מהרע שהרע נדחה היינו העכירות והפסולת ממש נדחה ונופל והטוב עולה למעלה וזהו סוד ר"ה והג' ספרים הנפתחין בר"ה והבן וכן הוא בכל דבר ודבר וזה י"ל כוונת מאמר חז"ל בכל מקום שפקרו המינים היינו שהביאו ראיה מן התורה על מינות ר"ל תשובתן בצדן היינו בצד החושך שלהם שם יש אור גדול בהעלם שמורה בהיפוך על אמונת הש"י ב"ה רק שהוא נתכסה ואינו נגלה מחמת שהחושך מכסה אותו וכן יש לומר הרמז בפסוק כאן ע"פ מה שהאיר אא"ז נ"ע תיבה מרומז על מלה שהיא נקרא תיבה וכמ"ש צוהר תעשה לתיבה ואמר הוא ז"ל שתראה להאיר התיבה שתוצא מפיך והאריך בזה וזש"ה כאן אם תראה שלפעמים נתכסה האור ואינו נראה וניכר כלל ואינו יודע מה לעשות לפתוח הכיסוי שיתגלה האור ע"ז אמר ופתח התיבה היינו הפתח לפתוח התיבה והמלה שלא תהיה סגורה ואטומה בסוד נאלמתי דומיה ח"ו בצדה תשים היינו אם תחפשנה תמצא פתח להתיבה בצדה דייקא היינו באותו החושך עצמה בוודאי ישאור גדול רק שהוא בהעלם כנ"ל ולא בשמים הוא ולא מעבר לים הוא וכו' כי קרוב הדבר מאוד בפיך והבן:

תחתים ושניים ושלישים תעשיה וכו' י"ל כאן מרומז מה ששמעתי מן אא"ז נ"ע כי בכל דיבור ודיבור יש עולמות ונשמות ואלוקות וזהו שמרמז כאן אצל התיבה ותיבה הוא פירוש דיבור וזהו תחתים היינו עולמות שהוא מדריגה התחתונה שניים הוא לשון משנה אותיות נשמה והיינו נשמות ושלישים היינו אלוקות ע"ש ושלישים על כולו שהוא ע"י שהוא מושל ומנהיג את הכל וכל אלה תעשה היינו התיבה והדיבור שתוציא מפיך יהיה בכוונה זו ובאמונה שלימה שיש בכל דיבור תחתים שניים ושלישים והם עולמות ונשמות ואלוקות כנ"ל והבן:

וידבר אלקי' אל נח ואל בניו זאת אות הברית וכו' נשאלתי למה בדיבור זה נטפל הדיבור גם לבניו והוא מובן ע"פ כתבי האר"י זלל"ה שכתב כי תלת בני נח הם תלת גווני הקשת עיין בספר דרושי ש"ת וש"ע והבן:

יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם ויהי כנען עבד למו י"ל בדרך רמז כי הצדיק העובד ה' תמיד נקרא יפת כי יפת ר"ת פי יגיד תהלה ועש"ז נקרא הצדיק יפת כי הוא תמיד מהלל ומשבח בפיו את הש"י ואיתא במדרש צדיקים כל זמן שמוסיפים גדולה מוסיפים שפלות ומקטינין עצמם לאברהם נתת גדולה אמר ואנכי עפר ואפר וכו' וע"י מדת ענוה שיש להצדיק גורם השראת השכינה עליו כמ"ש אשכון את דכא ושפל רוח נמצא עי"ז שהק"בה נותן גדולה והרחבה לצדיק ברוחני ובגשמיות בזה גורם השראת שכינתו על הצדיק כי זוכה עי"ז למדת ענוה ושורה עליו שכינתו יתברך וזה י"ל שמרומז כאן בתורה יפת הוא לשון הרחבה כמו שתרגם על כי ירחיב ארי יפתי והיינו כשמרחב אלקים ליפת היינו להצדיק הנקרא יפת כנ"ל ונותן לו גדולה ובא

מתוך זה למדת ענוה כנ"ל בזה גורם וישכון באהלי שם שהש"י משרה שכינתו באוהל של צדיק והוא נעשה משכן להשכינה כביכול והבן:

או יאמר כי יפת לשון יופי ותפארת וי"ל כי הק"בה נקרא יפת ע"ש שהוא תפארת והדרת גאון ישראל וזה י"ל בקיצור הפירוש בפסוק יפת אלקים ליפת היינו כשיאיר פני הקב"ה כביכול מהאר' עתיק' קדיש' אז וישכון באהלי שם היינו נהרין אנפין להשכינה הנקראת שם כמבואר באדרא קדישא ונעשה יחוד קוב"ה ושכינתיה ואז ויהי כנען עבד למו היינו שנתפרדו כל הקליפות ונכנעים תחת יד הקדושה והבן:

או יאמר כי הדיבור היוצא מן האדם בכוונת לבו ומחשבתו בדחילו ורחימו הוא נקרא דיבור אבל כשמדבר בלא כוונה ובלא דו"ר אינו נקרא דיבור כלל ואין אומר ואין דברים ועיין בתיקונים ונקרא בשם אלם כי אין בהדבור אותיות י"ה שהם בחינת מוחין שיהיה נעשה תיבת אלקים ונשאר אותיות אלם שאין נחשב לדיבור כלל וזש"ה נאלמתי דומיה נאלמתי נעשיתי כאלם והטעם דום י"ה שאין בהדיבור אותיות י"ה שהם המוחין שמדבר בלא כוונה ובלא דו"ר וזה י"ל פירוש הפסוק יפת לשון הרחבה כנ"ל והיינו כשנעשה הרחבה לאלקים היינו כשמדבר בכוונה ובמוחין ובדו"ר ואז נעשה מן אלם אלקים ליפת היינו זהו תועלת ליפ' היינו יוכל להגיד בפה תהילותיו של הקב"ה שמרומז בתיבת יפת כנ"ל והבן:

ולשם יולד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול והנה הפסוק הזה כולו מקשה תיבת גם הוא אין לו שחר כלל והסימן אבי כל בני עבר הוא מיותר לכאורה כי אין בו תועלת גם אחי יפת הגדול אינו מובן כפשוטו אם רוצה ליחסו יותר היה ראוי ליחסו אחר נח אביו שכתוב אצלו מפורש שהיה צדיק תמים: אבל יש לומר שהתורה מרמזת לנו והאירה בטעם דבריה הקדושים ענין גדול דהנה הצדיק נקרא מי שכל מעשיו לשם שמים וצריך להבין תיבת לשם שמים ופירושו והענין היא דידוע דזה כל מגמתינו בתפלתינו ובתורתינו כל ימינו לאקמא שכינתא מעפרא כביכול ולייחד קוב"ה ושכינתי' כמו שאנו אומרים קודם עשיית כל מצו' לשם יחוד וכו' וזהו לשם שמים היינו שהשתדלות פעולתו הם רק לשם היינו השכינ' הנקראת שה כידוע ושמים הוא הקב"ה והיינו לייחד קוב"ה ושכינתי' והוא הנקרא צדיק שהוא בחינת יסוד ע"ש שמייחד תמיד בפעולותיו ומעורר השפעת השפע בעולם וכשזוכ' האדם לזה שכל מעשיו הם רק לאקמא שכינתא ולייחדה בבעל' בא לו תועלת מיחודים שהוא מייחד לאור נשמתו מהשפע הקדוש הנשפע מאור היחוד כביכול ונעש' כברי' חדש' וכקטן שנולד שנתוסף לו אור חדש בנשמתו מה שלא היה לו מכבר גם כשהוא מעלה השכינ' כביכול ממילא נתעלו כל המדריגות התחתונית ונצוצין קדישין עם השכינה כביכול שנדבקים עמה כידוע נמצא הוא נעש' מעבר לכל אותן נשמות ונ"ק שצרכים תיקון שע"י יהיה להם תיקון ועליה והוא אב לכולם והם נקראי' תולדותיו וזה י"ל כל הענין מרומז כאן בפסוק ולשם היינו מי שכל מעשיו הם רק לשם היינו לתועלת השכינה כביכול הנקרא' שם היינו לייחדה בבעלה כביכול אז יולד גם הוא ובתורה לא כתיב נקודת ואפשר לומר יולד שפירוש' שנמשך גם לו תועלת והיינו שנעשה כבריה חדש' וכקטן שנולד מחמת התחדשות אור נשמתו שבא לו אור חדש מהשפע הקדוש הנשפע ע"י יחודו כנ"ל אבי כל בני עבר היינו גם שהצדיק ההוא נעשה אב לכל הנשמות ונצוצי קדושות שנפלו לקליפות ר"ל ונתעלו כולם ע"י ונקראו כולם תולדותיו שע"י יש להם תיקון וזה כל בני עבר שהם לו כבנים שע"י עוברים לשרשו והוא נעשה מעבר לאותן הנשמות גם אחי יפת הגדול כידוע יסוד ותפארת הם תרין ווין תרין רעין דלא מתפרשין יסוד היא ואו זעירא ותפארת הוא ואו רבתא וזש"ה שהצדיק ההוא שהוא בחי' יסוד נעשה אח ליפת היינו תפאר' הגדול שהוא ואו רבתא והיינו שנעשה יחוד יסוד ותפארת והבן כל זה כי יש בו דברים נסתרים: ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים: י"ל בזה ע"ד הלצה וגם כל הענין מקודם ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנערפה לשריפה ונעשה לנו שם הנה התורה מרמזת בכאן על כת שקרנים ומתדמים לשלומי אמוני ישראל ולבסוף אין להם קיום והם כלים מאליהם כי שקרא לא קאי והוא מרומז בפסוק כי בתחלה ויהי כל הארץ שפה אחת היינו דבוקים בשכינה גימ' שפה ודברים אחדים היינו מחמת שהיו דבוקים בה' היה בניהם אחדות גדול ולא היו מדברים אחת בפה ואחת בלב רק הפה והלב היה אחד אבל ויהי בנסע' מקדם היינו מקדמונו של עול' כמאמר רז"ל וימצאו בקעה וכו' היינו שתעו ונפלו בבור עמוק וחושך ועוד להם שמראים עצמם כצדיקים והוא שאמרו ונלבנה לבנים היינו נלבוש בגדי לבנים כדמיון הצדיקי' הטהורי' ונשרפה לשריפ' להכות כף אל כף בהתלהבות והכל הוא כדי לעשות לנו שם כפשוטו ונבנה לנו עיר לכבוש עיירות תחת ידם וסופם ותהי להם הלבינה לאבן היינו בגדי לבינים שהיו לובשים היה להם לאבן נגף ולמכשול והחומר ר"ת חכם מופלא ורב רבנן שהיו מחזיקים ומראי' בעצמם היה לחומר כפשוטו לטבוע וליפול בתוכו ויפץ ה' אות' משם כי שם בלל היינו בעו"הר נתעורר על ידם. קטטה ומריבה ושנאת חנם ינבלל שפתם שאין אחד יודע מה שהשני מדבר והבן: